

Tõnu Kilgas

60

Eelmisel nädalal 13. augustil tähistas oma 60. sünnipäeva armastatud operetinäitleja Tõnu Kilgas. Karlova kaak Kili, nagu teda Vanemuise-päevadel hüüti.

Marvi Taggo

Tõnu Kilgas on Tartu poiss. Ka operetikoomikuks ehk koomilise opereti subretiks kasvas ta Vanemuises. Lühike pole ka tema tõsimeelsete rollide nimistu.

Koolipoisina oli tal hüüdniemeks Tünder ning hiljem kutsuti teda Karlova kaak Kili. Kui ema püüdis teda lasteada viia, põgenes Tõnu Emajõe silla alla. Teater oli hoopis põnevam mängumaa, seal mööduski Tõnu lapsepõlv. Laste nääripuul laulis ta Väitsa-Mäckie laule ja parodeeris näitleja Einari Koppelit. Tõnu oli raske laps, aga talle tuli kõik kergesti kätte. „See on ka üks asi, milles ennast mõnikord isegi süüdistan,“ tunnistab ta ise. „Vaadates etenduste salvestisi, tundub nii mõnigi roll pealiskaudselt tehtud.“

Tõnu Kilgasele on vastumeelne ka see, kui patustatakse lavaeetika vastu. „Mõnikord olen sattunud seisma laval laulja kõrval, kes on unustanud laulmise ja mar-

jätkab juubilar. „Niisugust meest, nagu oli Endel, oleks teatrisse vaja. Teater lausa karjub Pärna järele.“

Tõnut pole etenduse vaheajal kunagi nähtud frakis või kostüümis jalg üle põlve istumas või kohvi joomas. „Pärn ütles mulle, et püksiviigid peavad olema nii teravad, et kui koer vastu jookseb, lööb nina veriseks.“

Teist põlve näitleja

Tõnu Kilgas on pärit näitlejate perekonnast. Tema isa oli Pärnu Endla endine näitleja Lembit Mägedi. Ema Ellen Kaarma pidas sama ametit Vanemuises.

Ena kurameeris teatriinstituudi päevil oma kursusekaaslase Gunnar Kilgasega ja nad abiellusid. Ellen Kaarma-Kilgas oli Gunnar Kilgasega Vanemuise operettides sageli ka lavapartner. Tõnu ei teagi täpselt, kui kaua nende abielu kestis, igal juhul polnud nad siis veel ametlikult lahutatud, kui

„Ird ei tahtnud mind kellelegi anda. Irdil olid suured tutvused Moskvas. Ma jõudsin komsomolipreemia laureaadini välja. Aga siis, kui Moskva surus peale Dagestani operetti, sai minu mõõt täis. Käisime selle operetiga veel Moskvas ja seal taheti mulle anda isegi Dagestani rahvakunstniku aunimetust!“ Vanemuises puutus Tõnu Kilgas kokku ka lavastaja Ago-Endrik Kergega ning koostöö sobis. Kerge kutsus Kilgase Estonia „Kabareesse“ ning Tallinasse Tõnu jäigi.

„Kui ma juba Estonias mängisin, kirjutas inspitsient pärast „Savoy balli“ etendust: Kilgas viskas šampanjaklaasi üle öla, klaas läks katki; Kilgas tõmbas rinnaesise paljaks. Eri Klas tuli minu juurde ja küsis, kas ma mängin „Savoy ballis“ nüüd alasti. Tegelikult võtsin Mustafa särgi kolm esimest nööpi lahti ja näitasin publikule oma mehelikku karvast rinda.“

Kriitikud kirjutasid, et Kilgas tahab laval liialt silma paista. „Taevast halasta, miks ma sinna lavale siis lähen! Sada korda ühte operetti ühtemoodi mängida, see ei huvita ju kedagi, ja mind ammu ei mitte, kui midagi näevakagi.“

ti-Bonist ju omaette kangelase. Kes keelab!“

Draamarollid pole võõrad

Tõnu Kilgas on mänginud ka Vanalinnastuudios ja Vana Baskini teatris. „Vanalinnastuudios tegin esimese rolli koos Gunnar Kilgase, Arne Üksküla ja Ines Aruga. Misugune kool!“

Ita Ever vaatas Vanalinnastuudio etendust „Saame kokku veebruaris“, kus Tõnu Kilgas mängis koos Anne Veesaarega, ja kommenteeris: „Mis mind üllatas - ma olen Tõnu näinud operetis ja muudes osades, aga ta on võimeline mängima ka endast palju vanemat meest!“ Vaataja silmade ees virvendab veel „Õnne 13“ Harry Ahven, peibutades eakat vaatajat. Maamehed kutsuvad: Ahven, tule õlut jooma! Naised tunnevad huvi, kas Ahven kunagi ka naise võtab. Missugune populaarsus!

Tõnu Kilgas on Õnne tänaval üle elanud erinevaid aegu, mitut ellusuhtumist. Elumehed on saanud usuvend. Muide: Ahven kirjutati kord juba Tõnu enda soovil seriaalist välja, kuid siis tulid televisiooni pahased kirjad ja Ahven saadeti Õnne täna-

Tõnu Kilgas

60

Eelmisel nädalal 13. augustil tähistas oma 60. sünnipäeva armastatud operetinäitleja Tõnu Kilgas. Karlova kaak Kili, nagu teda Vanemuise-päevadel hüüti.

Marvi Taggo

Tõnu Kilgas on Tartu poiss. Ka operetikoosmikaks ehk koomilise opereti subretiks kasvas ta Vanemuises. Lühike pole ka tema tõsimeelsete rollide nimistu.

Koolipoisina oli tal hüüdni-meks Tünder ning hiljem kutsuti teda Karlova kaak Kili-ks. Kui ema püüdis teda lasteada viia, põgenes Tõnu Emajõe silla alla. Teater oli hoopis põnevam mängu-maa, seal mööduski Tõnu lapsepõlv. Laste nääripuul laulis ta Väitsa-Mäckie laule ja parodeeris näitleja Einari Koppelit. Tõnu oli raske laps, aga talle tuli kõik kergesti kätte. „See on ka üks asi, milles ennast mõnikord isegi süüdistan,“ tunnistab ta ise. „Vaadates etenduste salvestisi, tundub nii mõnigi roll pealiskaudselt tehtud.“

Tõnu Kilgasele on vastumeelne ka see, kui patustatakse lavaeetika vastu. „Mõnikord olen sattunud seisma laval laulja kõrval, kes on unustanud laulmise ja markerib isegi etendusel. Teinekord jälle on laval vaikne stseen ja samal ajal jookseb lõbus seltskond baleriine klobadi-klobadi üle publiku silmade eest varjatud lava. Neil polnud vist õrna aimugi, et suurel laval on etendus, kuid ikkagi on see teatrieti-ka unustamine. Mulle on juba öeldud, et olen nagu vana (Endel) Pärn: torisen, õpetan.“ „Kahju, et ma vana Pärnaga nii vähe sain koos olla,“

jätkab juubilar. „Niisugust meest, nagu oli Endel, oleks teatrisesse vaja. Teater lausa karjub Pärna järele.“

Tõnut pole etenduse vaheajal kunagi nähtud frakis või kostüümis jalg üle põlve istumas või kohvi joomas. „Pärn ütles mulle, et püksiviigid peavad olema nii teravad, et kui koer vastu jookseb, lööb nina veriseks.“

Teist põlve näitleja

Tõnu Kilgas on pärit näitlejate perekonnast. Tema isa oli Pärnu Endla endine näitleja Lembit Mägedi. Ema Ellen Kaarma pidas sama ametit Vanemuises.

Ema kurameeris teatriinstituu-di päevil oma kursusekaaslase Gunnar Kilgasega ja nad abiellusid. Ellen Kaarma-Kilgas oli Gunnar Kilgasega Vanemuise operettides sageli ka lavapartner. Tõnu ei teagi täpselt, kui kaua nende abielu kestis, igal juhul polnud nad siis veel ametlikult lahutatud, kui ema elas juba vabaabielu Lembit Mägediga ja sündis tema.

„Ma olin umbes teises klassis, kui ema küsis, mis nime endale võtan. Kuidas ma oleksin saanud olla Kaarma või Mägedi, kui koolis kutsusid mind kõik Kilgaseks...?“

Tõnu Kilgas mängis Vanemuise teatri operetis, aga tahtis sealt ära. Talle hakkas vastu, et Kaarel Ird oli teistele lavastajatele armukade:

„Ird ei tahtnud mind kellelegi anda. Irdil olid suured tutvused Moskvast. Ma jõudsin komsomolipreemia laureaadini välja. Aga siis, kui Moskva surus peale Dagestani operetti, sai minu mõõt täis. Käisime selle operetiga veel Moskvast ja seal taheti mulle anda isegi Dagestani rahvakunstniku aunimetus!“ Vanemuises puutus Tõnu Kilgas kokku ka lavastaja Ago-Endrik Kergega ning koostöö sobis. Kerge kutsus Kilgase Estonia „Kabareesse“ ning Tallinasse Tõnu jäigi.

„Kui ma juba Estonias mängisin, kirjutas inspitsient pärast „Savoy balli“ etendust: Kilgas viskas šampanjaklaasi üle õla, klaas läks katki; Kilgas tõmbas rinnaesise paljaks. Eri Klas tuli minu juurde ja küsis, kas ma mängin „Savoy ballis“ nüüd alasti. Tegelikult võtsin Mustafa sargi kolm esimest nõopi lahti ja näitasin publikule oma mehelikku karvast rinda.“

Kriitikud kirjutasid, et Kilgas tahab laval liialt silma paista. „Taevas halasta, miks ma sinna lavale siis lähen! Sada korda ühte operetti ühtemoodi mängida, see ei huvita ju kedagi, ja mind ammu-gi mitte, kui midagi päevakajalist välja ei mõtle.“

Kui publikuni need „üleastumised“ ilmselt ei jõudnudki, siis orkestrisse küll. „Orkester on hea indikaator ja sealt tuleb esimene reaktsioon. Siis tunned, ahaa, see läks täkkesse! Värskendav improvisatsioon hoiab vahel tervet steeni püsti,“ meenutab Tõnu. „Kuna operetis on tegelased ainult nimede ja tiitlitega, puuduvad karakterid, võin teha mõnest opere-

ti-Bonist ju omaette kangelase. Kes keelab!“

Draamarollid pole võõrad

Tõnu Kilgas on mänginud ka Vanalinnastuudios ja Vana Baskini teatris. „Vanalinnastuudios tegin esimese rolli koos Gunnar Kilgase, Arne Üksküla ja Ines Aruga. Mis-sugune kool!“

Ita Ever vaatas Vanalinnastuudio etendust „Saame kokku veebruaris“, kus Tõnu Kilgas mängis koos Anne Veesaarega, ja kommenteeris: „Mis mind üllatas - ma olen Tõnu näinud operetis ja muudes osades, aga ta on võimeline mängima ka endast palju vanemat meest!“

Vaataja silmade ees virvendab veel „Õnne 13“ Harry Ahven, peibutades eakat vaatajat. Maamehed kutsuvad: Ahven, tule õlut jooma! Naised tunnevad huvi, kas Ahven kunagi ka naise võtab. Missugune populaarsus!

Tõnu Kilgas on Õnne tänaval üle elanud erinevaid aegu, mitut ellusuutumist. Elumehest on saanud usuvend. Muide: Ahven kirjutati kord juba Tõnu enda soovil seriaalist välja, kuid siis tulid televisiooni pahased kirjad ja Ahven saadeti Õnne tänavale tagasi.

Vaatad vahel ka ise kordusi? „Oh, ma ei julge neid kordusi enam vaadata. Eriti neid, kus olin kakskümmend aastat noorem.“

Palju õnne, Tõnu Kilgas! Rahvusoooper Estonia tähistab Tõnu Kilgase 60. juubelit 14. septembril piduliku etendusega „Silva“, kus Tõnu Kilgas on mänginud neljas rollis ja mängib juubeli-etendusel vana koomiku osa.